

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De fide, spe, charitate - Cod. Ettenheim-Münster 200

Lugo, Juan

[Köln, Rom], 1635

Disputatio III.

[urn:nbn:de:bsz:31-117176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117176)

DISPUTATIO

De virtute Spei diuinae.

Quod attinet ad magnitudinem actus & habitus coram deo virtutibus Theologicis, & in circo non oportebit repetere, quae dicta sunt circa. Et idem prolium quaremus, ea quae propria sunt spei, hoc est, qualem obiectum habeat, et modum, nam, in quo obiecto, sit, et qualem cognitionem nem persequatur.

SECTIO I.

Quando distinguatur actus Spei ab alijs actibus voluntatis.

Quamuis coram modo explicandi etiam virtutem actuum sit declarare, illorum obiecta, in actu tamen Spei specialis est difficultas, quia circa idem obiectum de amantem vel desiderantem exercant actum Spei. Inuicem ab actu appetitis, quae desiderantem hinc videtur provenire ex solo obiecto, imo ne potest declarari eius obiectum nisi inquam qualis sit ipse actus Spei comparatus, coeteris actibus. oportebit itaque prius de hoc puncto videre, ex cuius resolutione coetera omnia quae ad Spei pertinent facile deducuntur.

Nihil facilius experimur quam actus Spei depererant, difficillime tamen explicatur qualis sit affectus Spei, eiquid addat supra coeteros actus amoris et prosecutionis. ratio difficultatis est, quod omnis actus voluntatis est vel intentionis obiecti vel fuga. si est prosecutionis, est amoris, si fuga est iram; aliunde vero sperare hinc est simpliciter amare, si est aliquis depererant, si vehementer amat, imo nunquam depererant mala Libona, et etiam contra aliquid vehementer amari et non vehementer sed tepide sperari et sperare. fortiter hinc est amare, nec depererant est odio habere.

Propter hoc fuit prima sententia docens Spei hinc actum voluntatis non esse, quam inuicem modo tenent haeretici docentes
-sem

sem e. actum fidei quo hōs firmiter credit suam salutem, contra
quos lato agent controuersis, videtur suasepe presentibus. i. i. c. 2.
inter respondent eandem sententiam aliqui catholici, quos reperunt S.
Thomas in 2da q. 40. art. 2. & S. Bonaventura in 3da d. 26.
art. 2. q. 5. quibus partim consentiunt videtur scripturam in
d. in ipsa questione. d. in illam sententiam n. reprobant. docent
itaq. sem e. actum illius quo aliquis videtur saltem probabiliter
obire illud futurum.

Hac sententia contra reijctur, q. desperatio qua opponit
fieri e. actus voluntatis, e. e. desperatio qua fuga voluntatis ad dif-
ficultatem obire. Ignor etiam qui aliquomodo opponitur fidei e.
actus voluntatis, ut ois concedunt, & constat manifeste. Et h. e. spes,
nam contrarietatem eandem e. ratio. Item hoc idem indignum vel est de
sola prohibita, e. hoc quidem n. differret ab actu fidei contra futurum
adum, qui eas duas virtutes subiacet e. potest quidem manere cum
desperatio, n. e. potest fieri qui desperat; vel illud iudicium est
de futuro, non salutis, e. tunc quidem ratio est falsum, e. per conse-
quens huius n. est virtus saltem in reprobis. Deniq. a priori potest q.
potest illam cognitionem qua ab aduersariis vocatur spes conde-
quatur aliquis actus voluntatis peculiaris qui n. consequitur
potest alias cognitiones e. ille actus voluntatis poterit appellari
spes, sicut appellatur etiam desperatio actus voluntatis qui conse-
quatur cognitionem contrariam.

Contra sententia affirmat sem e. actum voluntatis
& desiderij efficiens. Sed n. ois eadem modo eam explicant, qui-
dam e. d. i. c. sem nihil esse, supra meam utid eriam
bona prohibita. Alij dicunt differre a desiderio quatenus spes
e. de obire arduo, hoc e. de obire q. n. potest quibus nris con-
sequi sed alteris auxilio in quo speramus. Ita S. Augustinus
2da d. 11. q. 4. num. 6. e. j. parte d. 11. e. q. cap. 1. Alij dicunt
sem addere supra desiderium q. obire ad difficile, tunc n. in-
digeamus alteris auxilio, nam quae facilia n. n. speramus.
Alij deniq. addunt sem e. desiderium cum quadam firmitate,
e. animi erectione, quam appetitus arduitatem e. difficultate
tem superat cas n. obstante, persistit in appetitione boni

Hac tēs sententia potest aliquomodo conciliari, si dicamus
q. desiderium dupliciter accipi videtur d. i. c. e. vel late. In
modo distinguatur ab actu fidei. In modo h. d. in conuentionis
q. actus sem d. i. c. desiderium quatenus e. quidam actus prosequutio-
nis erga obire abiens e. prohibita. prima pars tribuit a Sto
Thomas

Thoma in 2° 2^a 2^a da. q. 90. art. 1. e ubi dicitur, ubi dicitur
trahit sem a desiderio. rati item probari ut primo ex con
modo concipiendi, nemo e. pro eodem accipit desiderare, & sperare,
desiderio sperare opponitur dicitur, spei vero desperatio, expe. a.
sequitur aliquis caritatem abq. dolo, in eo cum ardentissimo
amore caritatis.

2° q. 118 spei ad desiderium obedi adui prohibis, se
quatur eo magis sperari illud bonum quo maior bonitas ap
paret in obedi, nam quo melius apparet eo magis desideratur.
magis speratur si spes e. merum desiderium. Consequens e.
E abstrahim nam visum e. qui daret pro motivo maioris spei
aliquam maiorem excellentiam de novo cognitam in obedi dicitur
desiderio & spes n. e. merum desiderium boni adui prohibis in
rigore loquendo, nam crescit illud desiderium e. n. crescit spes.

Dicitur n. crescere illum actum sub denominatione spei,
qa ut sic connotat firmiter aduertentiam obedi. Sed contrari, in
etiam crescit aduertas e. difficultas obedi, n. idco crescit spes
imo decreuit, nemo e. magis sperat eo q. difficilius ut obedi
e. spes aliquid aliud addit praeter desiderium boni adui.

Ego quidem quantum ex me conijcere posim facili
superior facilitatem in actu desperationis quam in actu spei, quau
exultatio quiddam spei ex actu contrario pot. facili delecta
rari. Desperatio itaq. n. e. dicitur, sed e. depremissio quaedam voluntatis
qua deponitur animus e. auertitur quidem ab obedi n. in ea dicitur
illud sed quia ex regula. Pro quo aduerte amorem tenere
ad conjunctionem amantis cum re amata contingit a. inter
hones aliquem fugere a consortio alterius ex eis defectibus aut imper
fectionibus, e. illa fuga dicitur aliis dicitur, aliquando vero n. tam
fugis quam fugatur, qa repellitur a altero volente, igitur consortiu,
hec a. fuga qua p. vocat. magis fuga passiva quam actiua.
n. e. dicitur, sed potest e. cum amore. e. illis a. quo fugatur e. repellit
e. v. fuga n. p. malitiam obedi sed p. repulsum seu dispensum illis.
sic etiam nra voluntas displicenter fuit ab obedi, aliquando p.
malitiam obedi quam auertatur voluntas e. ex odio illy fugit
ab obedi, e. hae fuga opponitur amori seu desiderio, aliquando
vero fuit n. p. malitiam obedi sed qa obedi ignum difficile. se. ex
hibet se repellit a voluntatem nec appulescit illi, e. hae fuga
n. opponitur amori aut desiderio, sed e. fuga passiva seu affectus
quo voluntas ostendit se fugari e. repellit ab obedi q. amat e. de se
rat, motiuam a. huius fuga n. malitia seu fortas obedi,
sed

sed una difficultas seu visus vel impossibilitas aliqua ante-
cedens vel consequens qua concipitur ex parte obiecti sic finalissime
motuum desperans.

Hinc porro iam apparet. etiam si quis quoad
difficultatem a desiderio, nam sicut in voluntate et in appetitu fugat,
sic etiam est duplex voluntas diversa. Primum est pro motu
bonitatem et pulchritudinem obiecti pro quam voluntas afficitur
et ex parte sua consentit ad unionem et connexionem quam
obiecto, et hic est affectus amoris et desiderii, potest vero si obiectum
non repellat voluntatem, sed consentium etiam suam quasi essen-
tialiter aditum, certe ad illam obediendum, tunc iam volun-
tas erigit se, hoc est confirmat se in obiecto proposito contra
affectum desperans qui ex aliqua difficultate potest insurgere,
hac, ad erectio est confirmatio. et hic pro motu finali directo
pulchritudinem aut bonitatem obiecti, sed potest eum quasi con-
sentium in quo fundatur probabilis vel certa futuritudo conse-
ntionis obiecti, et hic est affectus spei, contrarius directus in deo vero
desperans et depressioni animi qua voluntas obediit se deprecata
et fugatam desiderare. . . coeternum cum seis in sit bona
voluntas in obiecto, sed erectio est confirmatio voluntatis contra affec-
tum desperans, hinc est requiritur semper ex parte obiecti puritatem
seu difficultatem aliquam, ut scilicet si est in puritas et est de directo
seu confirmatio contra difficultates, et ex defectu huius adunita-
tis in voluntate sperans, qua facillime et in sua potestate. annu-
tas tunc in est motuum finale sperans, sed potest et illud contra
pugnat spes, nam sicut mansuetudo in est ex parte maioris
quas tollit, et tunc motuum tolerandi in est in iuriam ad bonam
tolerantiam, ita spes in est quidem in est, adunitate contra quem
confirmat animum, motuum tunc in est adunitas sed consentus
obiecti propositi, ut diximus, si est motuum est adunitas sequitur
de erectio seu difficultate obiecti facillime, et, spei est mani-
festum.

Quis hinc adunitas in est motuum sperandi, requi-
ritur tunc per nos adunitas de sperandum. Et sicut hinc adunitate
cessat spes, ita erectio adunitate erigit spes, et confirmatur pro
exemplo Mansuetudinis, qua quidem maior est quo graviores et
inimicas que tolerantur. . . et si erectio adunitate periculi
et spes eo pro eo apud hinc in est deponendo maiorem, sicut in
post graviores iniuriam manet tolerantia mansuetudo apud
maior, quia plus fuit hoc ex parte sua sperando cum minor
motuus

motivo e. tolerando maiores difficultates, coeterum ipsa gravior
difficultas vel invidia n̄ e. maius motuum spei vel mansuetudi-
nis, ne potius magis motuum ad tollendam spei vel mansueti-
dinem praecedentem, ego e. n̄ spero, q̄ obedi e. difficile, sed spero q̄
adhuc appareret possibile. vel futurum licet difficile sit.

Præsertim item: actus spei e. actus prosecutionis, ut vis
procuratio sit pro motivo sicut bonitatem obedi & spes sit pro
motivo sicut bonitatem obedi & motuum amoris vel
desiderii. Et distinguendo min: om̄s prosecutio sit pro motivo.
bonitatem obedi vellem indirecto, contra, directe, semper nego,
nam sicut actus etiam desperationis prorsus prout obedi amari, nego
e. desperat malum sed p̄ bonum amatum, ita spes supponit obedi
amari, amor e. confirmat se, & erigit ex substitutione obedi appare-
rentia, contra desperationem nisi de obedi bonum coeterum motuum
sicut directum pp. q̄ se confirmat & erigit proxime de boni-
tas obedi, sed contra ipso obedi seu substitutione ipso, ut diximus,
e. desubi magis prorsus veritatis sequenti.

Porro, a. hanc eandem differentiam declarare ma-
gis a priori ex natura voluntatis, quæ adhuc ut absolute, amet & velit
aliquid obedi requirit dicitur ex parte obedi scilicet bonitatem & desi-
derium, horum e. altero deficiente, cessat absolute, amor. cum
hac in eorumque q̄ deficiente bonitate voluntas fugit ab obedi
per actum odii, nam ipsa carencia bonitatis e. imperfectio d̄ odi-
ris, si vero deficiat possibilitas fugit etiam voluntas n̄ per odium
sed per aliam speciem fugae quæ dicitur desperatio, multa e. arden-
ter amans ex parte ipsa, quæ in e. amans voluntate, absolute, sed
fugimus n̄ per odium sed per desperationem. si hoc pleneius h̄t se,
reperitur Regni q̄ quidem n̄ dicit sed desperat. sicut ergo se h̄t
affectus odii e. desperationis sic se h̄t affectus amoris e. spei, diuina e.
fuga pp. malitiam obedi, desperatio e. item fuga n̄ pp. malitiam
obedi sed pp. magnam difficultatem vel aliquam impossibilitatem
antecedentem vel consequentem quæ apparere in obedi. amor item
& prosecutio explicite pp. bonitatem obedi, spes vero e. confirmatio
voluntatis in ea prosecutione quæ confirmata h̄t pro motivo
explicite possibilitatem uterq̄ itaq̄ affectus amoris absolute e.
spei oritur ex cognitione bonitatis e. possibilitatis obedi, diverso
in modo, q̄m amor h̄t pro motivo directo bonitatem, possibi-
tas vero h̄t se tanquam conditio sine qua n̄ amaretur obedi
sed q̄ voluntas voluit bene e. re. frustra, in alio bonum, spes. a. h̄t
pro motivo directo possibilitatem obedi, indirecto, h̄t e. magis explicitè.
mouetur

movetur a bonitate, & e. confirmatio voluntatis in amore,
bonitatis pp. probitatem obedi.

Hinc inferri quomodo differat deperio a timore,
nam licet uterq; actus supponat amorem boni sed deperatur
vel ex amissione timetur, diverso in modo tendunt in eum
obedi, timor, e. tempus & odium alius mali pp. timetur & hinc pro
motivo malitiam obedi, sic ex timore, a fortitudine ex amore,
sanctatis & ex odio a fortitudine pp. ipsius malitiam, sic etiam
qui provert merces in mare, ex timore mortis hinc odium mortis
pp. ex ipsius malitiam, deperio vero hinc odium obedi deperio
ne hinc pro motivo eius malitiam, ut diximus, sed e. supra quaedam
passiva alterius ratio e. que magis invehit amorem obedi a quo
supimus. sic etiam differunt actus avaritia e. spei, nam avaritia
e. tenentia in obedi difficile, sed pro motivo directo
bonitatem obedi pp. quam volumus superare, difficultates e. peccata,
spei vero confirmat quidem voluntatem in amore obedi,
hinc ex confirmatio hinc oritur proxime ex bonitate obedi directe,
sed ex futuratione, seu consensu ipsius obedi offerentis e. quasi
promittenti sui possessionem, que dicitur motus proximi
directi sufficit ad distinguendum hos duos actus qui alioquin
difficile distinguerentur.

SECTIO II

De obiecto materiali et formali spei Theologicae.

Postquam vidimus etiam actus spei, hinc erit adeo differere, appropinquare, in obedi formale e. materiale. Prima sententia docet obedi formale spei Theologicae, e. Deum quatenus unum bonum e. spes, e. amor concupiscentia, quo desideramus nobis Deum pro bono e. quare sicut in garrulo e. desiderio bonitas Dei e. obedi formale, ita in actu spei dicendum e. cum sit idem habitus a quo hi duo actus procedunt, ita suaves in presenti disp. 1. sect. 3. e. alibi scire, e. alii multi, quos refert e. sequitur Roninco in sententiis disp. 13. dub. 4.

Secunda sententia ponit duo obedi formale partialia spei, scilicet Deum quatenus e. bonum unum, seu beatitudo nostra, in quo convenit cum prima sententia, e. deinde Deum ut auxiliatorem
seu cum

Ad hoc singulas virtutes et etiam spes, quia humilitas v. g. desi-
derat etiam bonum proprium sui obiecti, et con se quipotes poterit
illud sperare, sicut virtus quae desideramus nostram beatitudinem
operatur etiam per te. illam, et similibus. ceteras virtutes poterunt
singulas sperare bonum sui obiecti, et eandem poterunt illud sperare
ab Deo qui est donator et datus virtutum. Quis virtus poterit
dici spes divina seu spes in Deo circa rem obiecti, conse-
quens. a. et inaudibilem. Et ratio est virtutem. spes est virtutem
per virtutem motivum finale, quia quicquid speramus a Deo, sive
sunt beatitudo, sive honestas virtutis, sive aliquid aliud, operatur
per eandem motivum divina originis, honestatis est, atque dico oia
pertinent ad eandem virtutem. spes divina, seu spes in Deo.

Obiicit, imo ex hoc sequi spes hanc virtutem Theolo-
gicam, quia motivum finale est Deus est auxiliator, auxiliatum a.
divinum et aliud in creatum sed aliud creatum, sicut etiam
cultus dicitur quem respicit Religio. Et spes hanc magis Theolo-
gica, quam Religio. Et negatio seq. quia auxiliatum divinum
hanc est in quo ultimo nititur spes sed aliud medium, speramus
e. consequi beatitudinem per auxilia divina, ipsa a. auxilia
speramus quia Deus potens et misericors et ubi videtur ultimo spes
nostra tanquam in ultimo motivo finali.

Ad hoc: Religio etiam vult cultum Dei, quia cultus
bonus est, et a. bonus quia Deus excellens et ultimum motivum in
quo nititur Religio est excellentia Dei sicut spes vult hanc deservere
prosecutionem obiecti nec idere difficultatibus et hoc quia Deus
potens est. Et est magnum divinum, nam excellentia Dei hanc
motivum erga se affertur voluntas per virtutem Religionis
sed volens est id quod vult bonum est cultum Dei quam bonita-
tem amat voluntas per actum Religionis, at vero populus Dei in
actu spei hanc persequitur bonum esse id quod operatur sed possibile, seu
futurum esse quae possibilitas seu futuritas est motivum ex parte
obiecti praeter bonitatem, nam ut diximus ad hoc, motivum ad
desiderandum obiecti nititur ab eius bonitate, et a. consequitur
obiecti notis proposito, hinc a. consequitur obiecti est obiectum possibile
seu obiectum non fallere et vocare ad se qui consequitur obiectum hanc
desideratur a populo Dei saltem adaequate, nam per ipsam motum
potentiam et bonitatem Dei significatur nobis finaliter obiectum illud
hanc fugere a nobis sed potius convenire, non deservit et de primo
sal ultimum attributa Dei in ordine ad actum qui hanc excludit
tur adaequate a motivo finali sperandi, quia immediate movet
voluntatem

voluntatem nrām ad erigendum animam s' n' desistendum. 126.

Species: quae sine attributa qua regunt foaliter spes?
Et ea potissimum tria videlicet caritatem, fidelitatem, & misericordiam. horum e. trium frequentis meminit scriptura ad confirmandum spem nrām. de caritate. 1. cor. 13. de fidelitate. ad hebr. 6. videri duas res immotiles pulchre in portate. Deum mentiri firmissimum relationem habeamus qui confugimus ad benedictam propositorum spem. de misericordia. gen. 18. 31. speravi in misericordia Dei in eternum, & nunc spero.

Species: actus spes Theologica e bonus & honestus
Et hinc ob hoc spes e motivo augens honestum ut honestum e bonum ut bonum e ut in amat suum matrem, n' est e intendi aliqd motivum nisi amatur, sed in beatitudine n' e aliud motivum nisi amor sui bonum beatitudinis e ob hoc e motivum foale spes deest ex bonitate beatitudinis, etiam quoniam spes n' erit actus bonus & honestus.

Et hoc arguitur contra oes, quia oes sperari debent actam spem motivum e benedictum quatenus amat bonum beatitudinis, sed etiam perichyber quatenus illud bonum sperat a Deo, ut sic e. nunciatem honorat Deum a quo sperat. Etiam comodo obligat Deum iuxta illud psalmico: speravi in me speravit liberabo eum. magis ergo meretur qui sperat idem bonum a Deo quam qui sperat ab alio, honestas ergo spes n' desumitur solum ab bono si amatur vel speratur, sed etiam a magistro sperandi. oes ergo debent respondere actum quidem spes n' sp. e. bonum si obitu etiam amatum e speratum ut bonum vel honestum, quia tñ spes h' duo motiva, ut videmus, videlicet bonitatem obitu sperari e. e. quoniam invidiam, e. rursus motivum sperandi e. e. magis directum ab obitu, desumitur honestas spes e in obitu requiritur honestas obitu, diverso tñ modo, nam in obitu sperato requiritur bonitas pp quam honeste amatur, in motivo a sperandi n' tam ab obitu bonitas quam sufficientia ad firmandum spem, vnde ex insufficientia motivi pō sperari actus spes ut si quis speret virtutes ab eo qui eas daret n' pō, tunc e. lucet obitu sperandum sit bonum, at tñ motivum n' h' honestatem sufficientia requirit ad honestandam spem quae sufficientia obitu e. etiam lato appellari honestas quatenus illud de refundit ex parte motivi honestatem foalem in actum spes, nam licet voluntas n' amet hoc motivum, afficitur tñ libere erga

ergo illud e amplexatur illud, quare n̄ dicitur ex parte motui
quorum
eade q̄ntas inuenter amplexatur, imputatur voluntati
q̄ immenso illud amplexatur, e amplexatur, e ex hoc capite
vtrabitur illis actus.

Paret argui: facile explicaretur n̄a utrum actus
deperato e spei, dicendo deperatōem e fugam ab obiecto, si q̄
p̄ malitiam obiecti e p̄ inutilitatem mediorum ad ip̄um
consequendum, q̄a n̄m̄erum concipimus oia sepe inuicem ad ra-
tionem eorum deo deperant, eis salutem, hoc e recedimus
ab eis efficaciter procuranda, q̄a mediorum inutilis n̄ e eligibile,
e contra, vero spes e prosequens finis, ortu ex utilitate qua con-
cipitur in medio, eo e. magis geramus, qui maiorem efficacitatem
concipimus in medio, hoc a modo explicatur recte, quomodo depe-
ratis ut fugas e h̄t pro motiuo aliq̄ malum scilicet inutili-
tatem in medio mediorum q̄a quam nolimus eligere aliq̄ mediorum
ad illum finem explicatur, item quomodo spes sit amor e h̄t
pro motiuo aliq̄ bonum scilicet utilitatem mediorum q̄a quam
volunt prosequere in procurando illo fine, deniq̄ explicari p̄t
quomodo differat spes ab amore finis, quatenus amor preciso
oritur ex motiuo bonitatis ipsius finis, spes vero ex sola boni
utilitate, vel efficacia mediorum, quare, e creius spes et spes ex
eo q̄ apparet maior bonitas in fine, sed eolum ex eo q̄a mediorum
apparent utiliora vel efficaciora, q̄a spes e noua, conformatio
voluntatis in fine, amato q̄a utilitatem vel efficaciam medi-
orum ad consequendum finem.

Re hunc modum dicendi adhuc n̄ explicare suffici-
enter n̄am spes, sape, e. geramus nulla habita r̄de, efficaci-
tatis mediorum, quare, v. g. geramus deum in se collaturam
nobis aliq̄ bonum, n̄ eodē modo, aliq̄ mediorum efficaciam e utilitate
a cuius utilitate, moueamur ad persequendum, s̄m̄ illa propinquissima
spes, e spes n̄ differat ab amore, ex eo q̄a moueamur ab utilitate
vel efficacia mediorum; item contra potius sape recedere
ab illis, magis q̄a concipio illa oia e inutilia, e adhuc n̄ des-
perare de obiecto amato, q̄a existimo n̄e, illo modo a me posito
e, obstinatum, e deperatō n̄e velle desistere ab oibz mediis q̄a
eorum inutilitatem e inefficaciam, sed motu explicatur per
illam fugam passiuam qua h̄t pro motiuo, scilicet ipsam diffi-
cultatem vel n̄ futuritatem obiecti, ut dicitur.

Ex dictis dei motiuo facile, facile iam erit explicare
obiectu male spei Theologicae. obiectu male dicitur illud
q̄a quasi

In qua informatur ab obitu finale seu in qd tendit volent 127.
 Ita qd obitu finale duplex esse potest considerari obitu male
 in spe. primogen e illud qd operatur, qd sicut obitu male
 fieri e illud qd operatur pp diuinam reuelacionem, ita obitu male
 fieri e illud qd operatur pp diuinam liberalitatem e. nam
 spes tendit in illud obitu pp aliud videlicet pp motuum operandi
 hoc. a. obitu que a Deo operantur multo. ut in quibus ta pre-
 cipuum locum tenet beatitudo eterna, quare ipa e procegrua
 potius nra spes e p deici quasi abriditionis spei, ad ipsam e.
 referentur coetepa. fore qd que operatur a Deo, de hac ta
 beatitudine. dubitari solet. an ist obitu spei beatitudo obitua
 que e ipa. Deus. an vero beatitudo finalis que e aliquid creatum
 videlicet vna. clam. Dei?

Durandus e. alij docent eam beatitudinem finalem
 operari, n Deum qui n it ee futurum cum sit aeternus. Caretans
 e contra dicit Deum solum ee obitu qd operatur n visionem Dei,
 hoc. e. solum e. conditio n res operata.

Sed e verior sententia media docet obitu operandi
 constari ex Deo e ex ipa visione, ita ut nec queramus solum Deum
 nec solum visionem sed Deum vitam sine Deum e visionem,
 Deum quidem ut id qd possidebitur, visionem vero ut possessionem
 qua Deus possidetur. ita S. Thomas in presenti q. 17. art. 2.
 e coetepi quos sequuntur Suarez in presenti disp. j. sect. j.
 Vazquez ima. Ede disp. 10. Durandus in presenti disp. 10. dub. 3.
 P. Romnes in presenti disp. 11. dub. 2. e alij conuiter.

P. 1mo contra Caretanum: qd illud operatur qd
 desideratur, not. a. desideramus Deum secundum se seu qd Deus
 existat, sed Deum nobis coniungendum e desideramus ipsam
 coniunctionem, qua, ut suppono, n e alia. prater visionem
 claram ipsius Dei, sicut qui desiderat calorem desiderat
 unionem caloris cum obitu, e qui desiderat pecunias desi-
 derat etiam earum possessionem.

P. 2do contra Durandum Deum etiam ee obitu
 operatum e n solum visionem; imprimis ex scriptura qua
 Deus ipse vocatur premium beatorum Gen. 15: lego pro-
 pector tuus sum e merces tua. magna nimis. desitio. Deo,
 qd qui desiderat calorem n amat solum bonitatem vniouis
 sed magis bonitatem caloris, e ipi viuerrum qui amat amore
 concupiscentiae rem aliquam vel personam pp bonitatem illius,
 eo ipso desiderat coniungi cum obitu amato n solum propter
 bonita-

bonitatem coniunctionis, sed multo magis pro bonitate in
rei amatae, deo e. desiderat coniungi cum illa. quia gratia bona e.
simuliter ergo amatur Deus a modo concupiscentia pro affectio-
nem ex pulchritudinem infinitam Dei, & deo desiderat hunc
coniungi cum deo ut fruatur illo bono quia Deus, & licet desideret
coniunctionem, multo in principali desiderat & amat ipsum
Deum pro eius pulchritudinem desiderat coniunctionem cum
ipso quae fit per visionem claram, hinc e. modo utilissimus
e. & affectuissimus possidendi Deum.

Obicies primo: quia illa quae differunt a nobis, supposito in
potest secundum se e. bonum sine deo solum per aliquem effectum,
sicut ignis bonum patienti frigit quatenus in eo caet calore.
Et similiter Deus secundum se e. idem e. bonum solum quatenus caet
visionem sui quae visio immediate perficit hominem. Et negando
ma: nam honor h. e. in nobis sed solum in honorante nec cum
intrinsece potestatem, et h. e. bonum nostrum, multo magis Deus potest e.
bonum nostrum quem possidemus per visionem intrinsecam, in ex-
emplo a. ignis res aliter se h. e. nam calorem in amant eo quod con-
iungat nostrum igne bono, sed potest e contra desideramus ignem
ut producat in nobis calorem qui nobis e. bonum & amabilem inde-
pendenter a bonitate ignis, at vero visio h. amatur nisi quatenus
per illam desideramus Deum possidemus Deum qui bonus e. & amabi-
lis, & deo e. amabilis ergo possessio, deo e. desiderant possidere bonum.

Obicies secundo: quia desiderat scientiam Mathematicam vel Astrolo-
gicam in deo amat obitu scientiae. Et nec qui amat visionem Dei
eo ipso amat obitu visionis. Negatur contrae alique e. h. cog-
nitiones quae in se amabiles sunt bonitatem vel amabilitatem
obitu sed ipse scias, talis e. cognitio peccati quae quidem bona
e. & amabilis licet obitu in se bonum, tales etiam ut cognitio-
nes illa mathematicae, aliae vero ut cognitiones quae in amabi-
les quatenus coniungunt nos cum obitu bono & amabili, tales
e. cognitio quae videmus & audimus amici, non quoniam in amant
deus desideramus eum videre & audire, ut eo modo possideamus
bonitatem amici, talis etiam e. visio Dei quoniam amant, ut
media visione possideamus Deum infinite bonum & amabilem.

Obicies tertio: nihil potest gerari nisi sit futurum,
Deus a. secundum se in e. futurum sed sola visio & sola visio
operatur & in Deum, item illud operatur de quo praesenti gau-
demus & absente tristamur, sed Deus secundum se in e. obitu
tristitia vel gaudii deo ergo visio amata vel habita & sola
visio

vicio e obitu operatum. R. facile obitu fieri debere. e. 128.
futurum sub vade. concessi. quamvis secundum substantiam
in vit futurum, vultuiter deus e obitu delectatus e tristi-
tra. in scotum sed considerat simul in possessione, Reg
a. possessio e obitu gaudij, Reg n possessio e obitu tristitiae.
Obitum duplex e. obitu male fieri, alterum qd operatur,
de quo iam dictum e, alterum qd considerat in quo motus
operandi, nam inter ipsa motiva aliqua s. ultima, videlicet
corpore, liberalitas, fidelitas Dei etc, alia vero dici possunt
motiva n ultima, qd licet moveant etiam ad operandum,
n tn movent ultimo sed cum origine ad aliud motuum vlti-
mum, deo e. confirmi in precib. sanctorum, qd his movebet
Deus qui potens e misericordie. itaq. semper sibi in qd
Deo tanquam in ultimo motivo, quae cetera dici possunt
motiva, quatenus n s. ultima, sed quae movent dependenter
ab alio motivo ultimo in quo visumus. poss. qd aliquo
modo dici motiva finita si comparentur cum obitu quae
operantur vel cum alia motiva priorib., sicut etiam fines
intermedij sequuntur fines e obitu finale respectu medio-
rum vel alteris fins magis propinqui.

SECTIO III.

Infertur ex dictis de cetero aliarum qua ad idem.

Juxta principia posita de obitu finale e male fieri facile
iam erit resolvere, aliquas quaestiones quae pertinent ad
hanc materiam. Prima e: an habitus fieri ut deum quo
amamus etiam Deum amore conjugisceptis, loquamur a.
de habitu infuso, supponit e. dari amorem supernaturalem quo
deligimus Deum tanquam bonum nru, e per consequens origi
ex aliquo habitu infuso, ut supponit ex tractatu de sp. s.
Recentiores quamplures docent eundem ois e
habitu infusum quo amamus Deum ut beatitudinem
e bonum nru, e quo operantur, qd e eundem habitum qd tenet
dedicere, amare, e sperare, aliq. bonum, sicut etiam dolere,
timere, e tridari de eius absentia. hanc sententiam docent
multi in locis P. Suarez j. tom. in 3. partem q. 7. art. 4.
e in

et in praesenti sup. j. scilicet. 3. et saepe alibi. P. Konrad in
praesenti sup. q. dub. jo. circa sup. b. et alij recentiores.

Contraria sententia negans eum actus pertinere ad eundem
habitu videtur probabilior et iuxta mentem antiquiorum,
quibus prior sententia fuisse videtur incognita, ut observavit
C. Vasquez j. tom. in 2. part. sup. q. 3. cap. 2. ubi acriter
illam sententiam impugnat. videtur etiam ee. oia pro hac
parte S. Thomae fore conditas ex locis adductis scilicet. praecedenti,
quibus semper docet obitu finale. spes Theologica ee. Deum auxili-
torem cui spes innititur, si ergo sit pro obitu finali boni-
tatis Dei quam amamus amore, coniungitur actus, ut volent
aut horum prima sententia.

Omnis alij est ratio quibus haec sententia solet pro-
bati, potius illam firmare a posteriori via supra indicata,
quae videtur si ad eundem habitu pertineret sperare, bonum
ad quem pertinet illud amare, sequeretur habitus oium virtu-
tam pot. ehere actum spei virtus propria obitu quae amat, v. g.
Religio pot. sperare. cultum Dei obedientiam, item pot. sperare
observantiam legis quam penderat, poenitentiam sperare remis-
sionem peccati et recuperationem cum Deo, et sic de alijs virtutibus
moralibus, oes ergo pot. ehere actum spei, et per consequens
oos eent virtutes Theologicae quodam illam actum, sicut ee. pe-
rare, illa bona, a Deo, spes a. hinc ee virtus Theologica, dicitur
S. Thomam in praesenti art. 5. et b. ut supra vidimus, quae hinc Deum
pro motivo et fine sperandi, sicut fides et virtus Theologica
sunt motus auctoritate Dei ad credendum, si ergo oes virtutes
pot. sperare a Deo bona quae amant pot. habere, actum
Theologicum, atq. adeo virtutes Theologicas, hinc est etiam tres.
consequens ee habitum ee a nemine conceditur et hinc ee dicendum
quod pot. habitus in se extendi ad sperandum illud quae amat, et
per consequens habitus quos diligimus Deum et bonum nunc in
extending ad sperandum illud bonum, sed debemus ponere habi-
tum specialem in se qui sub eodem motivo divinae gloriae,
liberantibus etc. speret quae quae speramus a Deo sicut tot beati-
tudo, sine gloria, sine honestas virtutum, sine victoria ten-
tationum et alia similia; nam sicut eadem virtus fidei exten-
ditur ad credendum oia sub motivo veritatis et benevolentiae di-
vinae, sic etiam eadem spes divina sperat oia quae in obitu ma-
torum speramus a Deo sub eodem motivo, ita ut nec aliae vir-
tutes morales nec etiam habitus quod diligimus Deum et bonum
nostrum

modum eliciat actum sp̄s, quia ille actus pertinet ad alium j29.
habitu speciale & diversum, ut diximus.

Obijciens primo: retorqueri potest contra nostram sententiam
deum arguere & incommensurabilem, nam sicut habitus quo diligimus
Deum ut bonam nostrum & diversum ab habitu sp̄s divina ad
Eratatur alia quia virtus Theologica, ille est habitus virtutis
Theologicae cum versetur circa Deum amando illum pro
infinitam bonitatem Dei. Et negando seq: ille est habitus
n̄ est in rigore virtus Theologica, nam licet versetur circa
bonitatem Dei, n̄ tñ videtur in illa, sed refert eam ad nos ipsos
in quibus videtur ultimo ille actus amor, virtus a Theologica est
quae terminatur ad Deum in utroque, sed inquam ad termi-
num suum in quo ultimo terminatur. talis est spes quae
ultimo resolatur in aut habitatem divinam & ubi ultimo
videtur, talis est charitas quae terminatur ad bonum increatum
sibi videtur, talis deus est spes divina quae videtur ultimo
in Deo & ubi videtur in ultimo progressu, habitus vero ille
amoris consequentia tendit ad Deum n̄ ut erudat in illo
sed ut progredatur ulterius referendo bonum divinum ad nos
metipsum in quo ultimo videtur per se defert a perfectione
virtutis Theologicae rigorosa, licet aliquomodo hincatur au-
dere ad illam, atq: spes reseritur pertinet aliquomodo ad chari-
tatem Dei licet n̄ spectat, & est deus amor Dei minus perfectus, atq:
deus n̄ quod numerum in virtutibus Theologicis, quae est modus
quo Theologica est, redigitur ad charitatem, cum habet eam moti-
um forte nempe bonitatem infinitam Dei.

Obijciens 2do: actus sp̄s humana inclinat amorem
beatitudinis saltem imperit, & inordinate, ut diximus sectione
precedenti & habitus quo speramus beatitudinem n̄ inclinat ad
operanda a Deo alia bona sine ordine ad beatitudinem, & per
consequens ab alio habitu debet ei, atq: qui speramus a Deo hu-
militatem vel patientiam & quoniam habitus qui inclinat ad
amandum unum bonum n̄ inclinat ad amandum aliud diver-
sum nisi in ordine ad illud primum.

Et motum forte principale sp̄s est potius, misere-
cordiam, & pietatem Dei in quo speramus, ut saepe dix-
imus, & licet spes beatitudinis inclinat ad amorem imperi-
tatem beatitudinis, sicut tñ ille actus n̄ denominatur
amor sed spes, ita n̄ tam procedit ab habitu infuso res-
piciente motum beatitudinis, quam ab habitu respiciente
motum

motuum spei ut spes e, nam eum habitus infusus exten-
ditur ad multos actus etiam circa bona diuina, dum
modo conueniant in eodem motu finali principali cuius
unitas praesertim attenditur ad unitatem habitus infusi,
et sic hoc motuum principale, eodem e in oibz actibus quibus
operamur a Deo, sicut e dari h uniuersum habitum ad geran-
da oia ea bona quae cupiuntur deum modo cum debitis con-
ditionibus operentur, loquendo quidem de habitibus aequi-
uitis habitus quo peruenimus a Deo amico quem magis
faciliter ad gerendum honorem ab eodem amico, h tñ dca-
quate, h, requiritur etiam alius habitus quo apertum hono-
rem, quo habitu simul concurrente cum illo quo redditur
ad equate facili ad gerendum honorem ad illo eodem, am-
ico, habitus .a. in se h dantur ad facilitatem, sed ut pōra,
ut supra dixi, sed ergo idem habitus infusus exten-
ditur ad plures actus diuersos sub eodem motu finali principali.
Coeternem quere de hoc sit potius admittere, ad id geran-
dam beatitudinem uel alia bona operari a Deo potest
simul cum habitu spei concurrere alij habitus infusi
quibus amemus illa bona, ita ut actus spei quatenus
implicitus e amor talis boni operari perducit etiam ad
illo principali habitu rei ueretur circa tale bonum, sed si
talij habitus desit in peccato ut suppleri eis conuenit
a Deo per auxilium habituale, sicut suppletur alij habitus
infusi quando non est.

Obicitur 3to idem e habitus quo amamus
vitam, e quo timemus mortem. Et eodem etiam habitu
poterimus operari de quoem uita futuram.

Et hoc arguunt probare etiam eodem habitu
pōe nos amari uita e desperare de uita, nam timor
magis e uimilis desperare quam spei. Consequens .a. nemo
concedet. Et nec ualebit arguere a timore ad spei, sed
uero differentia denuntiat ex nā diuersa eorum actuum,
nam timor e fuga mali cuius motuum e malum mortis
sive bonitas uita, quare h mirum si eodem habitu quo gma-
mg uita timem mortem, hoc e. nihil aliud e quam fugere
carentiam uita imminentem e hoc ex affectu ad uiam uita,
spes uero h alius motuum uale diuersum, nam licet ad spei pro-
supponatur affectus erga rem peritiam, proximum tñ motuum
explicetum e directum gerendi, ut diximus, h e bonitas rei gerenda,
sed pōra

sec. p. a. liberalitas, & fides illi a quo operatur vel quid simile, 130.
 alioquin & quo maior est bonitas obiecti eo maior est spes illius,
 sicut etiam eo maior est timor de illius iactura. videtur ergo spem
 ut spem h. habere idem motuum qd h. amor, timorem vero habere
 idem motuum, atq. dico h. miram si timor h. vero spes oriatur
 ab eodem habitu amoris, sicut nec desperatio oritur ab eodem
 habitu, ut constat, nam licet supponat affectum erga rem qua
 desperatio proximum h. motuum deperendi h. bonitas rei
 sed difficultas vel aliquid simile.

Operatur q. 60. si in duo habitus spei & amoris beati-
 tudinis distinguntur & in peccatore. h. manet solum har-
 bitus fidei & spei sed etiam hic habitus ad desideratam beati-
 tudinem, nam dico manent fides & spes ut per illas hoc depo-
 nat non se ad iustificacionem, sed h. minus requiritur desiderium
 beatorum, ad hoc ut hoc incipiat se disponere. & manet
 etiam ille habitus cum fide & spe. Vasquezus e. a. contra
 eorundem sententiam qua eorundem negant fidei & spei.

Et negando seq. qd licet ille actus desiderii beati-
 tudinis requiratur etiam regulariter ad conversionem, h. manet
 tñ habitus, qd sicut habitus spei perdit per actum contrarium
 desperacionis, ita ille habitus perditur per peccatum mortale, qd
 peccatum mortale opponitur ex parte obiecti virtuti obliuanti
 ad procurandam salutem eternam, h. ergo miram qd tollatur
 habitus, sicut etiam habitus fidei & spei tolluntur per peccata
 in fidei & desperacionis.

Queritur 2do: an eorundem habitus operentur nobis & nostris
 etiam proximis. Prima sententia negat quam tenet Konradus
 disp. 19. dub. 5. & alij quos refert & sequitur Durandus in
 presenti. disp. 60. dub. 9. pro quibus videtur et S. Augustinus in Enchirid.
 cap. 8. ubi ait: spes a. h. nisi bonitatem rerum & nec nisi futuram
 beatitudinem continentem qui eorum h. genere prohibet. alij tñ pro-
 bant affirmant Valentia in presenti disp. 2. q. 7. puncto 1. & 3tia.
 Suarez in presenti disp. 1. sect. 3. num. 19. & 2. q. 7. art. 4. in eorundem art.
 Petrus de Avila in presenti sect. 2. disp. 2. dub. incidenti. & alij recentiores.
 pro qua e. S. Thom. in presenti art. 3. ubi ait qd virtute spei extendit & c.
 Item S. Augustinus. serm. 111. de virtutibus Dni in medio aenis de nullis salute & c.

Obij a. postea: qd si h. quo operantur nobis beati-
 tudinis ad procurandam proximam deperendi, alij h. spei Theologica ad
 procurandam illi & eorundem q. virtutes spei Theologica. Obij. qd illa spes h. minus
 nititur auxilio Dei quàm alia. & h. minus est Theologica habet habitus Theol.

R. dicit

Quod dicitur aliqui illam spem non esse Theologicam, quia pertinet
ad benevolentiam erga proximum, non est pro motu finali
quoniam proximum cui desideramus illud bonum, spes vero qua
operamur nobis licet etiam sit amor et norma erga nosmetipsos, coeternum
famor proprii, hoc erga se ipsum non specificatur a persona amata
nec ab amor erga amicum, non est motus bonitas nisi ad amorem
intra se, movet bonitas amici, ut diximus disputato 1. de Cha-
ritate, ideo spes qua operamur nobis specificatur a Deo, spes vero
qua operamur alii non specificatur a Deo tanquam a motu ultimo
sed ab amico.

Hoc si solutio non satisfacit, quia quaeritur ut de mo-
tivo ex parte illius cui operamur, loquendo in ea motu operandi
ex cui innititur spes, non est propria motuum sui, hoc spes est
in vtriusque spe motuum ultimum est idem, sicut cogitatio, bonitas
fidelitas, et liberalitas Dei auxiliantis, videmus a. cupimus spem
magis esse Theologicam ex eo motu divino cui innititur,
quam ex bono humano quod operatur, cum ergo illud motuum divini
nisi cui innititur est idem in vtriusque spe vtriusque est ad Theolo-
giam.

2do ergo est a priori per eadem conitio: quia virtus
habitu in se debet derivari ex virtute motui principali,
sic est, fides divini habitus, quia non est motuum principale, ver-
tutatis divina, licet motuum revelans non sit idem motu
nec fortasse idem ipse in suis actibus. si etiam charitas est unus
habitu, quia Deus, cui volumus ^{bonum} ^{bonum} est idem, licet bonum quod vo-
lumus sit multiplex, ut videmus disputate prima de Charitate,
Eadem etiam est habitu spei qua operamur nobis et alii, cum
idem sit ultimum motuum principale operandi licet illi quibus
operamur diversi sint.

Obviatur primo: quia si habitu spei extendatur ad
operandum alii, sequitur non minus debere, si in habitu spei
operando de salute aliena quam de propria, nam vtriusque des-
peratio opponitur huic virtuti. Consequens a. est falsum, quia est
aliquis desperare de salute alterius pro eis enormis peccata
est adhuc sperare salutem propriam, nec est e contra despe-
rare de propria et adhuc sperare salutem alteram, hoc videtur
et illi actus non pertinent ad eundem habitum sed ad diversos.
2do negando scilicet ad probationem dicimus, diversi
est ratio de spe, cuius salutem propriam et aliam, nam pro-
ceptum operandi salutem propriam videtur ex obligatione, cum
procu-

procurandi, nemo enim pro salute serio & constantem eam 131.
procurat, quae non ad ius in salute aliena, sed ad
peccatum desperando de illa, peccatur in primo, deo.
desperando quod minus bene se habet de misericordia, victoria
Dei. Sed quatenus sine sufficienti fundamento debemus iudicare
alios, quare est iudicium absolutum de peccata damnare, alteri,
quod est, ut si postea conuertitur & morietur in gratia Dei.
Sic quod desperando de salute aliena aliquantulum desistimus
ab illa procurando prout sepe tenemur. Et prout semper
expediret importune, & opportune, cum procurrere. quamvis
ego quod haec situalabile sit de genere, ad de salute aliena
in particulari, cum hoc in deo quod aliquis retineat spem
actualem & habituaem circa salutem propriam desperando de
salute alteri, saltem quando in desperat de illa, sed de minus bene
sentiat de poia & bonitate Dei, sed quod male sentiat de proximo
mo. contra quem tunc magis ex parte peccat, quam contra Deum.

Dices: ad amittendum habitum spei debet requiratur
peccare in his indiciis peccatis, contra illam, sufficit quod peccatum
quod est desperat de salute proximi. Et si illa habitus
extenditur in deum, ut iam conuenit, ad salutem alienam, amitte-
tur etiam per desperatorem de salute aliena. & confirmatur quod
qui desperat de salute propria, qui minus in desperat de salute
debet totum habitum spei quo sperabat etiam alienam. Et contra
qui desperat de salute proximi perat habitum quo sperabat propriam
finitatem & simplicitatem illius habitus.

Per habitum spei relinquere potest magis in peccatore
ut in peccatore conuenit, conuenit autem in salute proximi, ad
procurandam suam salutem, hinc est de desperatorem de salute
propria peratur ille habitus quo sperabat, hoc contra finem prin-
cipalem intentum ab illa virtute, & spe in statu in hunc modo illo
principio sum in ut in statu sperandi salutem, ad procurandam a-
salutem aliorum non debet relinquere eam nisi ut ille simpliciter
poteat relinquendo illum habitum in peccatore, per desperatorem
item de salute aliena non semper peritur, sed adhuc non
peccat contra finem principalem huius virtutis, & quod adhuc
est in statu sperandi & procurandi salutem propriam ad quem
peruenit, relinquatur ille habitus.

Discipulus deo inquit in vobis iura dicentem spem
eorum honorum que ad ipsum generationem pertinent. Et
cum s. Thoma in secunda art. 3. nos non potest sperare bonum
alteri

alterius nisi illi fiat aliquomodo unum; hoc a ^{tripliciter} habetur
contingit, primo si lex bona alterius redundet ad ipsi bonam
nram. Ita si quomodocumque personam ad parantem pertinet ut
si iis pater, filius, frater &c. 2do si sit amicus, &c. 3o
quod ad amicos pertinet iam aliquomodo nra si & potius
circa alios exercere similitudinem & spem. tunc ergo potius spe-
rare salutem proximi amando scilicet illum & potius magis
amore nobis coniunctis & speramus illi salutem sicut & nram.

Tertio quasi sit: utrum spes habet certitudinem?
Res dubitandi & est in re ipsa, qui beatitudinem sperant
eam non consequuntur & ideo non est certa sed fallibilis. Ceterum
tamen est vera certitudinis certitudinem. sicut enim Thomas 2o 2o
art. 4. & cum Magistro in 2o dub. 26. quod doctrina determinatur
per actum & ad Thomam. scilicet cuiuslibet certitudinem quod potius
& depositum motum sequatur in illum diem. & ad Rom. 8.
spes non confundit. & ad Hebr. 6. dicitur semper tenet quam aeterna
habitationem & firmam & incommutabilem negari vocat semper for-
tissimam solatium, & in Tit. 2. cap. 12. dicitur non sum-
quum debere firmissimam spem in diuino auxilio collocare.

Itaque spes certitudo est dicitur potius unum capite
deklaratur. Primo, ut dicitur certis quibusdam determinatur contra
spem vanam & fallaciam, illa est dicitur illud vanam sperare qui ali-
cui diligenter inseruit, sub spe remanens qua potius fraudat,
in qua sensu dicitur. vnde Tobia cap. 2. manifeste dicitur
falsa est spes tua & elemosinas tuas. Rayn hoc a. sensu spes
nra certissima est & alio vanitate aliena, nra est. Falsi-
ter obsecrans legem Dei. Frustrabitur spes tua, & ideo dicitur
Bachus spem non confundere, nisi in se. eam confisionis &
deceptionis, sicut contingere solet vane sperantibus. 2do dicitur
spes Christiana certa prout significat firmitatem in spe-
rance, nam sicut per appetitum certum illi adhaeret firmiter
obito, ut videmus in Tractatu de Fide, ita spes quae est in vo-
luntate dicitur certa quando ita voluntas adhaeret rei
firmiter sperata ut offendat se nulla ratione dimouendam,
contingit a. hoc adhaeret firma in voluntate dicitur
primo quando est bonitatem obiti amati firmiter deherent
illi per certum affectum quo illud persequitur. sic dicitur
ut voluntas Dei per actum claritatis qui dicitur Deum
nuper ora, & huiusmodi adhaerentis firma in requiritur ad spem,
potius est. firmissime sperat aliqua quae mediocriter amamus,
sicut

sicut contra rationem memoriter gerere, quae vehementer
desideramus & amamus. Sed ergo motus, diuisionis firma, qui
est propius spes, & quando est propius motum spera firmi-
simam, gerens ostendentes, quod nullas rationes aut motus
contrariae deperiores nos de illo bono. cum e. uiderimus scilicet
finae spem in eo directe, amorem ad confirmationem animi
aduersus motus deperiores, consequens est ut ea sit firmior spes
in qua animus magis afficitur obato, scilicet quia magis confirmatur
aduersus motus deperiores. hinc nascitur potissima firmitas
nra spei, cum e. spes oriatur ex fide diuina operata & felicitate,
qua duo firmissima sunt motus, ab his motibus confirmatur
dicitur firmitate aduersus quocumque alia motus contraria quae
potest inducere ad desperandum, deo spes appellatur ab hato.
firmissimum solacium, anchora, hic hata est firma, hoc est,
in deperens, quia nulla potest esse motus quibus fidei nra
potest commouere, & hic est motus spei Christianae cum firmissima
ratione, sicut dicebat Job cap. 3: etiam occidens me in gremio
perato.

Obiicit jmo: per eundem habitum geramus salutem
etiam aduersum, ut supra concessimus, esse eadem motus, in illa
geramus firmissime sed tenuissima & infirmissima aliquando
spei. Et si sufferant illa motus ad firmissimam spei. Et
sequendo de firmitate superioris explicatae spem etiam salutem
aliens de firmam, ubi est geramus spem. Quae potest, felicitatem
misericordiam &c. ut illa motus confirmens nos ad nunquam
peritiam desperandum de aliis hinc salutem quam non est in doctu
bono & male operandi, in hoc est. sensu dixit hugo supra
citato de nullis proxijs salutem cum uirius de desperandum.
Et in diuina, inter hanc salutem & aliens est gratia obli-
nos spes proprie salutem, gratia est. obligamur ad procurandam
salutem nram per obseruantiam totius legis, quam sine spe non
potimus moraliter obseruare, quia pro remissat circa salutem
alienam, & ideo firmis geramus salutem nram, hoc est, cum firmitate
proprio nunquam desperandi. Sed pro eadem rationem fir-
mitatis tenetur gerere positum ad salutem, ut eiaque
nos ad bona opera, quam aliens. Et nunquam nobis licet,
de propria salute desperare, quia in eo statu in quo est desperatio
est etiam ex parte. Quae diximus sufferens ad bene operandum.
at vero proxijs est aliquando reperiri fortasse in eo statu in
quo eis vita composita sit desperata, & per consequens ferè sit
reperata

recordia vult aliquando levare alienam misericordiam cum
 modico detrimento proprio, aliquando cum magno, & tñ sterg
 e ceteris misericordia. si Penitentia aliquando docet de gra-
 vissima totum offensam Dei, aliquando de or offensam graui, ali-
 quando de oibz etiam leuibz. si charitas aliquando amat
 bonitatem Dei super oia, aliquando minus vehementer & sine
 illa comparate, quon tñ actum elici ad eodem habitu rep-
 ponit P. Konner infra dya. 24 de Charitate dub. 8. num. 148.
 uno affectu simplices ex velleitates & erga eadem obéti, licet
 aut actus amoris impetiti, oriuntur tñ ab eisdem habitibz
 intans, sicut ab eodem habitu acquiritur oriuntur amor sim-
 plex & amor abstractus. si ergo ea quadam redundantia p-
 pter neglegentia extendi ad sperandum Deo ea etiam quæ pro-
 missa hnt, licet n per spem ex certam, videntur est.

Quinto quaeritur: an liceat sperare, in rebus proprijs meritis?
 qua quæstio controvertitur cum hæreticis nri temporis, qui
 licet negant vt magis deprimant utilitatem bonorum operum.
 videtur Bellerm. hb. 3. de Iustificacoe cap. 7. Vetus & a-
 tholica sententia negat hoc spem aliquam concipi bonis operibz,
 n tñ in illis ultimo videndo, de in pœia & felicitate Dei quæ p-
 e vult ille premiare. sic David dicebat de se ipso psal. 66:
 Ego a. in iudicia apparebo in conspectu tuo, & laborum meorum
 apparuerunt gloria tua. & Paulus 2 ad Timoth. 4. bonum
 certamen certavi, cursum consummavi, fidem seruavi, in rebus
 quo reposita & mihi corona subditura, quam reddet mihi Dns
 in illa die &c. ecc. concipi spem ex ^{proprie} meritis, quam
 tñ ultimo resoluit in felicitatem & iustitiam Dei.

Aduertit tñ coetus A.D. & caeterorum & vitium super-
 bia & presumptionis, ne forte confidamus in ^{proprie} meritis, tri-
 buendo illis nris viribus, ne item patemur Deum teneri, iam ad
 pœdagon nobis peruenierant, item ne presumamus oia certid
 nos esse iustos, deniq; ne propterea contempnamus alios, sicut ille
 Pharisæus qui reprehenditur a s. lucæ 8. per quæ facile
 potis explicari nnulla loca, quibz hæretici struuntur ad confor-
 mandum suum errorem.

Sexto quaeritur de ordine fieri: an sit prior vel posterior
 or fidei & Charitate. Qd facile, factum hnt rationem actum
 fidei, e. tñ pœo priorem actu Charitatis. Primum per pœo. fa-
 h. pœum firmiter, & sperare in Deo nisi certo & firmo pœo
 nō Deum pœo & velle dare. auxilia ad salutem, hoc a. n. ordid
 nisi

221
nisi per fidem. 2da etiam pars condat ex Trid. sess. 6.
cap. 6. ubi spes ponitur inter dispositiones praecedentes habi-
tationem; si per sermo sit de habitu spei non potest infundi
sape habitum Charitatis, dicendum & de illo, quod dicitur de
habitu Fidei in simili questione.

SECTIO III

De subiecto spei Theologicae.

Non e controversia imprimis de damnatis, quia in his nullus
manet actus vel habitus virtutis Theologicae, sunt e. actualiter
desperati, talem e. carent item spei Theologicae, sine qua non
datur fundus spei, carent etiam de re ipsa honesto signali
E. a fortiori actus spei Theologicae.

2do consentiunt omnes in eo quod haereticus vel infi-
delis non habet habitum vel actum affectum spei Theologicae, fi-
des e. e. fundus rerum sperandarum, & teste Paulo in ista in-
ae radice solutis, iuxta Iud. m. sess. 6. cap. 8. ipsa denique fun-
datur certitudo spei in hominibus, quamvis ergo possit manere fi-
des sine spe, non tamen contra spes sine fide, est e. bliosa in eo statu.

Tertio certum e. spem manere in peccatore, nec amitti
per infidelitatem vel desperationem, quod potest a simili ex fide, quae
manet in peccatore, quia necessaria e. ad conversionem. Similiter spes
quae ad eandem conversionem requirit, manebit quando per peccatum
desperatio non expellitur. Controversia itaque e. de alijs rebz scilicet
de Beatis, de Christo Domino, & de habitibus purgatorij; & quidem de beatis
aliqui docent ipsos habere habitum spei, & aliqui etiam actus quibus
spem gloriam corporis quam nunquam habent, beatitudinem etiam aliorum
non e. quae cum operantibus ab eis non apparet, cur non sint actus spei Theologicae.
ita Suarez in p. p. disp. 3. s. 2. e. talis apud Vasquez 1. p. disp. 24. c. 1.

Alij dicunt manere quidem habitum spei in beatis
non per aliquem actum spei, nullum e. ubi potest clucere, sed per ali-
quos actus complacentiae v. g. & gaudij de beatitudine, qui ab
eodem habitu oriuntur, ad eundem e. habitum referuntur
& desiderare aliquod bonum, & gaudere postea de illius ac-
ceptione. ita docent multi Recentiores quos sequitur Ro-
ninus in praesenti disp. 19. sub. jo. edocent tamen non manere
habitum, quoad denominationem spei, quia pro illo statu non potest
habitus

habitus elicere actum sperandi in ordine ad quem appellatur 134.
habitus spei. Alij de neg. concedunt dari in beatis actus
spei quibus sperent gloriam corporis & salutem aliorum, h. in
dari habitum, q̄ deficiente obiecto primario, q̄ erat gloria h̄i
eiusus evacuatur habitus, illi a. actus eliciunt a virtute charitatis vel
ab alio privilegio beatorum. Ita Lora cum alij in p̄enti disp. 7.

Dico primo. In Beatis h̄ manet factus quoad actum pro-
prium spei. Ita S. Thomas in p̄enti q. 18. art. 2. & alij
Theologi cōiter, quos sequuntur etiam Authores 2. d. sententia 2.
Probatur. a. p̄t ex Paulo 1. ma ad Corinth. 13. ubi de charitate in-
gulariter dicit q̄ nunquam exidet & de. om̄o Theologus veritate
certus; nunt. a. manent fides, spes, Charitas, & tria h̄c,
maior a. horum ē. Charitas; ex quo loco colligunt cōiter
Patres nullum actum spei manere in patria. Et eodem modo col-
ligitur h̄ manere illum actum spei. Deinde quoad gloriam h̄i
colligitur ex eodem Paulo ad Rom. 2. spes q̄ dicitur, h̄c spes,
nam h̄ videt quis, quib. sperat. Dicit: poterit saltem sperare
cogitatione beatorum qua h̄um ē præsens sed futura. At hoc
h̄ contrabit ex diendis.

Ratio item generat̄ est, de obij. obedi. q̄ de ratione,
spei ē q̄ tendit in bonum arduum, gloria a. corporis, contraria
beatitudinis, & alijs huiusmodi, h̄c h̄t absentia, h̄ in h̄ arduo
beatis quib. sine difficultate, illa, habentur. Pro h̄c h̄t ratio
explicat̄, oportet scire quid illigatur nō ardui quando d̄ p̄t
ad oc. obedi. spei. alij ē. per arduum illigunt d̄ q̄ n̄ p̄t
nō vixit assequi sed alteri auxilio, quare spes spei semper
sperans ab alio. Ita S. Vasquez i. parte 2. q. 27. cap. 1. & Ferrarius
in p̄enti 6. disp. deb. 1. qui hanc explicationem conatur
desumere ex S. Thoma 1. ma d. 9. 40. art. 1. ubi dicit h̄ sperari
quod facile, & mox in n̄a potestate habem, & in p̄enti 8. 17.
art. 5. ubi distinguit spei a magnanimitate, q̄ h̄c tendit
in bonum arduum sperans aliquid q̄ ē n̄a potestatis, spes vero
Theologus sperat arduum alteri auxilio assequendum.

Itac h̄ capheo ardui ē contra horum sensum, q̄
re ē. facile nobis apparet obtinere, aliquid ab amico quam aliud
a nobis metipsis. differtis aliquid videtur obtinere, a seip̄t =
igro arduum arduum per quærentium in Theolo-
gico, quia obtinere a parente vestem vel librum, itaq̄ magis
proprie dicitur illi sperari quam aliud, q̄ magis arduum ē.
Itaq̄ S. Thomas contrarium movet, nam in primo loco sperari
dicitur.

est. solum, negat sperari que facta e in sua potestate, si
n negat pot. sperari difficulta que a nobis quidem sed difficulte
fieri possunt. in 2do. a. loco distinguit quidem magnanimi-
tatem a spe Theologia. qd hac sperat ab alio scilicet a Deo,
h th dicit hoc e de voce ois spei, imo contrarium supponit
cum ait magnanimos sperare, aliquid arduu qd e sua potesta-
tis. Sicut dicitur in 1o. Doctor. 1ma. 2da. dicta,
q. 40. art. 1. ubi proterem utiq. arduum e difficile, e claris
q. 42. art. 3. ad 2. ubi ait spes e de bonis que p se quis
adipisci, p. a. aliquid adipsi bonum vel per se vel ab alio.
Et hoc p. e. spes de actu virtutis qui e in sua potestate, conti-
tutes.

Ally ergo videntur per arduum illud obsequi difficile,
hoc e, qd non nisi labore e conatu potius consequi. Contra hoc
tn videtur de qd potius sperare etiam ea que nro labore e in-
dustria requirenda p. st, sed que oio pendunt ab alio solo sine nra
cooperante, p. e. aliquid sperare a Pontifice dignitatem ad
cuius consecrationem nulla propt. industria ipsis sperantibus
utilis est sed sola voluntas Pontificis, quam tn sperat ad eam
partem inclinandam.

Ego quidem iuxta eadem sententiam arduitatem
desidero ad proprium actum spei, per hanc in arduitatem
illud d. qd videtur illexisse Paulus ad Rom. 8: ubi sic ait:
e. hnti intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei expectan-
tes redemptionem corporis nri, spes e. salvi facti sumus.
spes a. que videtur n e spes, nam quod videt quis, qui sperat?
si a. qd n videmus, speramus, per patientiam expectamus. quibz
verbis videtur spei nra satis bene d. carissime, videtur e. spes
connotare, patientiam, gemitus, e molitias presentes p. ca-
rentiam rei sperate. Ideo namq. hnt ad Hebr. 6. appellavit
spem fortissimum solatium, qd videtur supponit tristitiam
e solatiu indigentiam. Ideo, etiam Proverb. 13 dicitur spes,
que inferitur, affligit diam, qd ubi carentia rei sperate n
est afflictioem n dicitur proprio sperare. Deniq. in
hoc sensu obsequi spei dicitur arduum, hoc e, qd n apparet
habendum qd pot. superantem molestant, solatiorum, afflic-
tionem presentem, que quasi mons asperimus mediat inter hom
e consecrationem rei sperate. ubi ergo n e inquietudo, e
molestantia nra, spes proprie n e, tn per patientiam expectamus,
ut dixit hnt, hoc e, per affectum ex nra sua voluntate
ad solamen

ad solamen animi afflicti & connotantem oīo molestiam, 135.
qua oritur ex carentia rei desiderata, contra quam afflictio-
nem confirmat animi spes quae tunc, hortatur ad patientiam.

Hinc infero iam rāem a priori cur beati h̄ pōt
habere vllum actum sp̄i, nam siue desiderent salutem alio-
rum, siue gloriam proprii corporis, siue aliud hac oīa desip-
rant absq; vlla afflictione, molestia, vel eximi perturbate
cum tranquillitate, & quiete imperturbabili, quare n̄ indigent
aliqua confirmatōe contra auaritatem & difficultatem deur-
rentem, vbi, e. n̄ e molestia n̄ e difficultas quae terreat, & dōo
etiam h̄ pōt habere actum desideratis circa aliqd obitu, q̄
etiam despero e fuga quadam cum tristitia & dolore, q̄
fugemur ab obitu amato, beatus a. quando videt h̄ fore
q̄ d̄ desiderabat desiderit quidem ab eius desiderio absoluto,
n̄ tñ cum dolore aut anxietate, & deo n̄ dicitur desperare.
infertur etiam obiter cur Deus h̄ sit capax sp̄i nec vllus
Theologus eam in Deo posuerit, q̄ scilicet importat illam
maximam p̄fectionem animi afflicti & solatio indigentis
quae in Deo p̄t ex cogitari.

Hus supponit de actu sp̄i dico iam Ed. Habitu
sp̄i Theologia h̄ manet in beatis nec quoad extitatem
sue quoad denominationem. hac e. l. Thoma in p̄enti art. 2.
in corp. & ad j. & 3. & art. 3. & jma de q. 67. est. qe. 5.
& 3. p. q. 7. art. q. eandem tenent Bonavent. Capreolus,
Lutherus, Scotus, Gabriel, Almainus, Valentia, & Vasquez
quos refert & sequitur Turrianus in p̄enti dy. 82. dub. j.
quibus accedunt Loria ubi supra.

Colligitur a. lex mōto cou illigendi illa verba
Pauli j. ad Cor. 13. nunc manent fides, spes, Charitas &c.
ex quib; verbis colligi solet fides n̄ solum quoad actum sed
etiam quoad habitum, ex hac rāem in patria, eadem a. e. rō
de. sp̄i, de. vtrq; e. Paulus aq; loquitur. rāem item in r̄is
p̄ncipio fidei redditur, cum e. dixerim habitum sp̄i n̄
p̄llere actum deidery vel p̄dery circa beatitudinem, sed solu
dari de sperandum e Deo h̄ motuum duram, consequens
e vt in patria vbi nullus p̄t ee act; p̄p̄ri; sp̄i, vt tam v̄m;
otroy est habit; ac per consequens p̄beat oīo euacuari p̄
v̄tutatem quam in eo statu haberet. a quo a. habitu
eliciantur vbi gaudium & amor beatitudinis concedimus
facile

facile elici ab habitu ordinato ad omnimodi actus & ad beatitudinem tanquam ad motivum finale, qui habitus, ut supra diximus, etiam in via differt ab habitu spei.

Quies: beatus qui desiderat nostram salutem se habere aliqua motiva ex parte nostra ad desperandum, & se contra illa motiva confirmat, suam animam ex motu propriae & bonitatis Dei, qui licet in eis proprio actus spei eo quod obicitur ad beatitudinem beato modo explicato, debet tamen esse ab aliquo habitu Theologico, cum huiusmodi ipsum pro motivo cui innotuitur, et per consequens ad hunc actus poterit manere habitus spei. **Re:** debere quidem dari in beato aliquem habitum ad eos actus, si tamen habitus spei, quia illi actus in se actus sperandi; nec confirmant contra motiva desperandi, cum beatus in se potest desperare, ut supra vidimus; & ergo alius habitus utroque loci videtur de illo actu elici videtur quibus Beatus confirmat animam contra motiva, si quidem propria desperandi, sed, fuga passiva ab obiecto, quia tamen habitus in via si daretur, quia omnia sua sperans, in via sperans cum illo salatio impetu contra perturbatores & tristitiam ortam ex desiderio rei speratae.

Periclitamur iam ad alterum dubium de Christo Domino, de quo S. Thomas in presenti q. 82. ad i. 3. parte. q. 7. art. 2. concedit operari gloriam corporis, si tamen per virtutem Theologicam spei, quia haec eis singulari traduntur quidem, negant in Christo spem, ut Medina 3. parte. dicto art. 4. Lorca in presenti disp. 7. in fine & alij multi. alij tamen concedunt ut scilicet 3. parte dicto art. 2. Siquis videtur. Durandus & Ronnach in presenti cum alijs recentioribus. quae sententia videtur probabilior hoc quod de re ipsa ex principiis supra contentis, nempe gloria corporis appareret Christo Domino, ut supra explicato, hoc est si habere nisi per molestias & sollicitudines presentes, quare spes habebat ratione solati propriissimi & connotabat rationem prout volebat Paulus supra adductus, merito ergo dicebatur sperare a Deo gloriam corporis. quia tamen si poterat sperare beati beatitudinem celestem seu visionem Dei quam tamen habebat, deo fortasse apud S. Thomam si dicebatur habere spem Theologicam plene & adequatam, hoc est si habebat spem tam plene terminatam ad Deum quam terminatur spes nostra, hoc est, ut ad eum in quo est in quem sperabat, ad eum tamen actum sperandi quem Christus habebat adorat in ipso habitus infusus, sive, appellatur spes deo Theologica, sive, magis completa, ordinata tamen ad eliciendum actum sperandi.

a Deo

a Reo gloriam corporis.

136.

Rebat de Anab. Purgatori, de quibz locca in presenti
disp. 9. num. 2. videtur inclinare in partem negantem eo qd
spes congruat, aliqua incertitudine rei sperate, huiusmodi
a. hinc tenet omnimodam certitudinem. Sicut tñ scilicet affirmat
in quenti q. 9. art. 7. in corp. & ratio e clara, qd ibi illud bonū
apparet arduum, hoc e, nisi per molestantiam & cruciatum pro-
sentis consequendum, quare h parum solaty accipiunt a hō
certissima. future beatitudinis, quamvis a. hāc certitudinem
sua beatitudinis future nihil obdat, tum qd ille tota illa
e certitudo fidei cum voburitate, qua certitudo n videtur re-
pugnare actui spei, tum qd tempus remanent arduitas in obto,
qua sufficit etiam si dicit certitudo.

SECTIO V.

Utrum qui haberet revelationem suae reprobatio-
nis posset sperare?

Suppono ex supradictis desperacionem viciū etiam spem de fia-
tore actum voluntatis, ut tenent oēs Theologi cum Sto
Thomas, a quibz revidere conatur Iustitiam in presenti disp. 84.
dub. 1. dicens desperacionem ee actum dicit, n pōt e. explicari
quāvis sit actus voluntatis quo aliquis desperat, nam ex vna
parte debet ee fuga, ex alia vltiq n pōt ee fuga, qd ois fuga
e p aliquid malum, aperiō a. n e p malum obto, imo p ha-
menter amant qd desperant, n e fuga sed reditum illi
quo induatur illud obto nullo modo ee futurum.

Hoc n funditu leuo. e ad desiderandam coram omni
sentiam, imo, ut supra monui, facile percipitur in volun-
tate, quales sūt desperatio quam spes, nam desperatio, ut dixi,
e fuga voluntatis n quidem p malitiam obto, hoc e,
durum, sed p repulsum qua voluntas fugatur & repellitur
ea p impobilitatem antecedentem vel consequentem quam
considerat in obto, dat e. bene qd Petrus amat Ioannem a
quo tñ repellitur & fugatur: recipitur itaq das in obto
ut absolute ametur bonitas & caritas, defectu bonita-
tis caat eorum, defectu pobilitatis desperacionem, vltiq e fuga,
sed

sed vates dixerat, ut dictum e. in superioribus.

Hoc supposito quodlibet vulgaris e. an desperat de propria salute ita ut mala, ut si licet etiam supposita reuelatio futura dampnosa. Prima sententia dicit regnare hucusmodi reuelationem etiam de potestate absoluta. Ita Bonaventura in 2. d. 4. q. 1. circa litteram. Richardus, Alexander et Gregorius Parisiensis, quos sequitur Dionysius Richelius de iuribus h. a. 5. c. Gregorius de crimine dicta d. 4. q. 8. in fine ultima questionis quamvis dubio, in eadem tamen sententiam inclinatur.

2da sententia docet eum cui timore reuelatio fieret hoc adhuc e. debere sperare suam salutem, quia adhuc habet auxilium sufficientia. Et adhuc salus est illi potestis et potest e. per consequens teperetur eam sperare. Pro hac sententia referri solet Victoria, e. eam videtur Gregorius de crimine ubi supra q. 1.

Tertia sententia docet illum hominem e. teperi sperare salutem, si tamen iam potest desperare, si actus desperatio e. intrinsece malus. Quarta sententia videtur tenet in eo casu licitum e. desperationem de salute. Ita P. Roninch. d. in presenti d. 20. art. 13. Valentia d. 3. art. 4. punto 1. Jurrifans d. 65. d. 2. et alij quos tibi deferunt, si cum non potest ille habere unquam sperare potest tentare q. in spe.

Quint. inferent aliqui hominem cui Deus reuelat ipsam in tali momento certum peccatum committitur, hunc, inquam, graviter tentatum de illius peccatum e. memorem illius reuelatus non potest illud peccatum vitare, quia non potest sperare victoria tentationis, nec sine hac spe potest serio condonari copari ad ventitendum illi tentandi vehementi. Ita Roninch. d. 19. num. 125.

Pro resolutione adverte hoc dupliciter excepitur eiusmodi reuelatione. primo ita ut sint duo consequentes, hoc e. si occurrat earum memoria vel noticia prius ipsa quam fiat peccatum vel quam debet exercituum libertatis se per illas reuelat. 2do potest condonari ita dote in mente, ut pro illo prioriter antequam homo operet, sicut prevenitur alijs cogitabilibus, cui etiam prevenitur ab illa noticia vel memoria reuelatione de operando suo.

Hoc supposito dico primo non regnat de potestate absoluta horum aliquid reuelationem suam reprobationem. hanc docet S. Thomas q. 23. de veritate art. 8. ad 2. Valentia in presenti d. 3.

disp. 3. q. 4. puncto 1. Turrianus disp. 65. dub. 2. Haegues 137.
 pna de disp. 72. num. 15. Barner infra 2. 22. art. 1. dub. 5.
 Rovinch ubi supra dub. 12. num. 11. et alij coniter. *Ph. 11. de*
facto damnati certissime sciunt se si liberandos in eternum
pa poenis quas patrentur. potuisset ibidem Deas revelare. dicitur
se si daturum ei gratiam si semel peccasset qua resurgeret ex pec-
cato, tunc a. post lapsum ille. hoc infallibiliter scires tuam
reprobacionem. deniq in ordine ad poenam absolutam nulla apparet
contradictio.

Docuerunt in Theologi des illam revelacionem illigen-
 dam ee. e interpretandam in sensu comminatorio non absoluto,
 sed de facto Deo vult ee. dum ee in hac vita habere statum via-
 torum, e per consequens pbe. contendere. *ad* bravium propositum
 salutis aeternae. *si* quidem moraliter loquendo facite. si poest
 si proventurur eiusmodi revelate. ita ut si poest speare
 salutem.

Dico, 2do. si hoc ita reseretur sua damnatio fu-
 tura ut pro priori pae ante exercitium libertatis occurrat me-
 moria illi revelatis cui prober assensum certum, si ee illo modo
 sperare suam salutem. hec e ratio Theologorum cum S. Thoma
 e h. pro se experientiam omnium, nemo e. e qui quantumvis
 cogitur poest speare. si ee certissime e evidenti in me scit ee
 ee futurum, imp. postea illy pae deestis statim a se, iuxta
 illud Maronis: *huc mihi in vine inevitis fas quemquam federe*
Diuis.

Adducunt aliqui ad hoc probandum hugubtinum de
 correptione grae cap. 12. e de Gen. ad lib. 11. cap. 67. e 18. e Angel-
 mum de cast. diab. c. 31. qui supponunt Angelum e primum hominem
 si peccasset, quem carum vel lapsum, qd si poeisset pgenerantiam
 sperare. Verum in is locis illi P. hoc si dicunt, ad qd nec
 Angelus nec nos fuissent felices in illo statu si resp. praeci-
 uissent suam vitam proximam e. lapsum, de poia a. spe-
 randi si agunt. Molig adduci poest Bernardus. sermo, 101. super
 psal. qui habitas: ubi sic ait: dicit spes parata ee magna,
 inextinguibilis bona a Deo fidelibus suis, dicit spes
 mihi illa, servantur, nam tertia quidem habitas carno,
 mihi ait, ad illa. ubi Bernardus supponit sperari si poest
 si aliquomodo si conigetur futurum. rdd deniq a priori
 sumathey ex supra dicitur vel effecti spei qui chelt e confor-
 mat anm aduery pusillanimitatem e desperationem,
 haec

haec autem directio animi tam potest oriri ex cognitione
certae impossibilitatis consequentis quam antecedentis, tam
e. e. impossibile velle, et vultari per intentionem absolutam
in id quod praesertur impossibile in potest consequenti quam anteceden-
tenti, nec potest spes ullo modo affectu colatur si non proponatur
obicit utroque modo possibile, quare de hoc puncto non videtur
posse ullo modo dubitari.

Dico 3tes. In praedictis etiam casu licita est des-
peratio de salute. Sed primum ratio: quia desperatio non est odium
beatitudinis, sed solum fuga, quam voluntas ostendit se fugam
ob impossibilitatem obicit, quod amat. Et cum obicit proponitur
impossibile saltem impossibilitate consequenti, sicut voluntas
potest esse de casu non sperare, poterit etiam desperare, per hoc e.
nulla fit iniuria obicit de misericordia Dei, stat quippe
adhuc affectus qualis potest esse erga beatitudinem, stat debita
existimatio de divina misericordia. Denique cum malitia
desperatio consistat in hoc quod impedit spem necessariam ad
conandum et perseverandum in via salutis, non est tunc des-
peratio mala quando spes praerogatur aliunde impedita
per praeviam certissimam damnationis futurae. quare sicut
nunc damnati non peccant per omissionem spei, ita non
peccat desperando salutem nisi simul adiungant aliquid mala
motivum, vel aliquam irreverentiam contra Deum in ipso
modo desperandi.

Obiicitur imo: potest aliquis damnari ob peccatum
solum desperatio, si a haec revelaretur sua reprobatio adhuc
peccaret desperando, alioquin non damnaretur, et per consequens
fuisse falsa revelatio. Etiam post illam revelacionem non est huiusmodi
desperatio. Respondeo in eo casu non potest illi revelari suam repro-
bationem, quia eo ipso cessaret malitia desperatio, nisi forte postea
inmemor revelacionis adhuc desperaret, vel nisi revelatio esset
otio consequens et haberet se priori modo supra declarato,
de quo postea dicemus.

Obiicitur 2do: si ille homo sua revelata est sua reprobatio
licite desperaret. Et tunc de facto ovis reprobi, solum per acci-
dens obligantur ad non desperandum, et haec scilicet ignorans
suam futuram damnationem, per se a. poterit etiam licite despe-
rare. Respondeo neg. Haec illa ignorantia quam reprobi habent
quam dicitur in via non est per accidens sed velle, per se conveni-
ens statui viatorum in quo sit, imo si haberent revelacionem
reprobationis

reprobatio excusantur per accidens a peccato gerendi, quia
revelatio illa est sicut per accidens in nouo, nondum damnato.

Dico 4to. si reuelatio se habet hoc modo, id est
ita ut pro priori natura occurrit ei potius ante exercitum
libertatis, non videtur potius eo modo reuelari alieni clare, quam
peccatum eo instanti committendi. *P. 4.* quia reuelatio pec-
cati supponit peccatum, permissum a Deo. Et videbat iam deus
illud peccatum cum omnibus suis principijs que in actu primo prox-
imo ad illud poterat inducere, vel ab illo remouere. Et ea omnia
principia iam praeiudicabantur ante reuelationem. Et reuelatio
ipsa non erat ullum ex istis principijs. Et postea reuelatio non ponitur
pro priori natura ante peccatum, nam quicquid est pro priori
natura non est ex parte principij, est conditio vel ad inducenda
cum vel ad remouendum habitum a peccato, et per consequens iam
in ipsa executione, peccatum non fuerit eo modo quo fuisse
preiudicatum, nam haberet iam aliquid aliud ex parte principij
potens inducere vel remouere, ab illo peccato, repugnat ergo
reuelari clare, illud peccatum per reuelationem antecedentem.

Dico 5to. si reuelatio fiat primo futuri peccati
fuit primo ^{magis} explicata, ita ut eo instanti non precedat eius
memoria pro priori natura, sed solum habeatur consequenter ad
exercitum libertatis, non videtur cur Deus non possit reuelare, alieni
suum peccatum cum tota sua gravitate et determinate. *P. 5.*
quia scilicet consequens nullo modo potest augere, vel minuere libertatem
aut vires respectu operandi antecedentis, illa enim reuelatio in eorum
est oio consequens, ut suppono. Et relinquens peccatum in tota
sua gravitate, et libertate. *Explicatur maior, varijs exemplis.*
primo Angelus eodem instanti quo elicit actum liberum intuetur
perfectissime illum, nec ideo illi actus est minus liber, nam illa
intuitio est consequens. Et eodem modo si Deus reuelaret mihi
me habere talem actum et liberum, illa reuelatio clarem eodem
instanti existens non impedit nec minuit libertatem meam operandi
tam est, et consequens quam cognitio Angeli qua intuetur suam
operam presentem. 2do Deus ab aeterno intuetur per-
fectissime omnia sua decreta libera, quae tamen non ideo sunt minus
libera, nam illa visio decreti est oio consequens ad, exis-
tentiam decreti. Et eodem modo potest mihi per reuelationem mani-
festare meum decretum malum abijuratione liberta-
tis ipsius. 3tio deus scit omnia per seiam infusam cognos-
cet omnes tuas operationes liberas, et tamen hoc instanti non

minus

minus liber erat ad oppositum, licet eodem instanti haberet
sciam infusam nec determinavit, quod nimirum ea scia
erat consequens & eodem modo potest esse scia infusa ope-
rari male atque praevincio libertatis & eodem modo fieri
potest revelatio.

Dico ultimus. si reuelas futurae damnationis fie-
ret hoc etiam modo atque idem consequens ad omnem operam,
si tolleret honestatem & obligationem operandi salutem.
Conclusio huc colligitur ex praecedenti, nam sicut per
Angelus eodem instanti pro signo posteriori videre suam
operam malam elutam pro signo priori, ita potest pro eodem
signo posteriori videri se pro illius peccatum damnatum. po-
tens est. prius scire Deum eo etiam, ut si Angelus semel pec-
cat nunquam eum ad poenitentiam vocet vel peccatum dimittat.
postea peccat libere Angelus, videt deinde pro signo posteriori etiam
esse immunitatem Dei, & per consequens si est ubi ultimus locum Cogni-
tionis. ecce in eodem instanti reali poterat pro priori nae
bene operari, poterat operari salutem, pro posteriori a. si per
eam operari. sic ergo potest pro posteriori illud ipsum cognoscere
ex revelatioe Dei facta consequenter, quia quidem si magis im-
dixit potestatem operandi pro signo priori quam scia proprii
peccati quam Angelus accepit lex peccati iam praesentis. quan-
do ergo Doctores dicunt se reuelationem impedire factam
tatem operandi, illi debet de revelatioe qua sit pro priori nae
si de revelatioe hoc modo facta.

Hinc infero primo hoc modo reuelare alicui
suum damnationem etiam si damnatus sit ob idem peccatum
desperatus, si e. in eodem instanti in quo desperavit liber
& culpabiliter cognoscere per reuelationem consequentem suum
peccatum desperatus iam existens & damnationem si illud futu-
ram, hoc quippe reuelatio consequens si impedit de desperatio
praecedens fuerit libera & culpabilis & de poterit in eodem
instanti operari & vitare damnationem.

Infero deo hoc hanc reuelationem damnationis sex pec-
cati fieri prius tempore quam fiat peccatum, dummodo si e.
in instanti quo fit peccatum si praecedat reuelatio aut, ergo memoria
pro aliquo priori nae ante peccatum, sic e. per toto tempore
praecedenti habebat praesentiam nec operari in futuro. Dou-
mente in illo instanti quo eam modo operari se habet si praecedat
pro aliquo priori nae illa scia aut memoria illi, sic habebat
se. in

se in ordine ad operandum, sicut si nunquam illam operationem
 irascisset, post operationem vero in posteriori nāa habebat illam
 sciām operantis presentis. sic ergo potuisset reuelo antecedere
 tempore peccatum sed subsequi nāa, ita ut adueniente occasione
 peccati sciret, et peccare quam habere sciām vel memoriā
 illius reuelo.

Quæ: si illa reuelo fuerit pro priori nāa impediret
 potiam operandi. Et tamen ut propoderit, si tñ sit in es in-
 stanti reali, impediret eandem potiam, nam incompatibilitas for-
 mam attendi debet in ordine ad instans reale, qd a. e. pro
 poteriori nāa iam e. in eodem instanti reali. Et si ea reuelo
 e. potia operandi n. potit e. simul pro eodem priori nec etiam po-
 terant e. in eodem instanti reali, etiam pro diuersis signis, sicut
 qd e. peccatum qd n. potit e. simul, n. potit etiam e. pro di-
 uersis signis in eodem instanti reali, e. eodem inuentur in alijs
 formis incompatibilibus.

Confirmatur: qd repugnantia inter eam reueloem et
 potiam operandi nāa qd reueloem ea reuelo affert unquam as-
 sentum quem destruitur obitu spci, sed in quocumq; signo ponat
 ea reuelo, si tñ ponitur in illo eodem instanti reali, qd ipso des-
 truit obitu spci. Et in illo instanti reali n. e. obitu sufficiens ad pon-
 n. e. potit e. in eodem instanti reali obitu spci e. destructio e. ob-
 spci, alioquin in eodem instanti reali idem e. realiter e. n. e. e.

Et negando primam conie. ad probandam dico n. e.
 incompatibilitatem realem inter illam reueloem et potiam operandi,
 sed solum inter illas existentes pro eodem signo, e. in hoc differunt
 at alijs formis realiter incompatibilibus qua adducuntur in exempli.
 Ad confirmacionem vero simuliter. R. obitu spci n. destrui per illud
 iudicium n. sit pro eodem signo, qd ut aliquis potit operare n.
 requiritur qd realiter n. cognoscat obitu n. futurum sed solum
 qd n. cognoscat illud pro illo signo pro quo potit operare, hoc a.
 n. destruitur per reueloem posterozem nāa.

Actes: quid sit a parte rei hoc qd e. illam reue-
 loem e. pro signo priori vel pro potiori, nam videtur qd eo-
 dem modo foret si fuisset pro signo priori, nec videtur aliud
 e. existere pro signo priori nisi reueloem in sua entitate
 e. talem e. de tali obitu ut potit conuenire ad actum, spci vel
 remoueri ab ipso, hoc a. semper haberes illa reueloem eandem
 per haberes eandem entitatem. Et n. variatur eius actus et
 solum per hæc signa diuersa in eodem instanti reali. In hoc
 dubium

Quibus diximus in Tractatu de actibus humani agentes de
libertate actus humani; videantur quae dicta sunt.

Ex dictis hactenus colligitur generalis cognitio pro-
reparatur ad actum. Sicut aliqui e. volunt progredi in iudicium
de futuritione obiti. Ita S. Vauquet in 1. parte g. 84. num. 3.
e. in 1. mam 2da sup. 40. num. 7. e. sup. 99. num. 11. S. P. Terri-
e. in 1. mam 2da sup. 60. sub. j. *pace tñ sentia difficilis e. qd
illa videtur de salute absolute futura in malis erit iudicia
falsum & nō ipse ipse, prudens, nei dicitur creditibile. qd pro-
ceptum sui obligat hominem ad habendum iudicium falsum tunc
quo nō potest operari, cum tñ oēs teneantur operari. & confir-
mari p. qd ad operandum circa res aliq. nō compert requirit
illud iudicium absolutum, nam B. Virgo, quando de facto
querbat falsum inter cognatos & natos, n. quarebat illum
tunc, illa p. qd spe illius inuenire, & tñ nō habebat iudi-
cium absolutum quo iudicaret ibi eum e. inueniendum, nam
iuxta eorum sententiam, quam sequitur Suarez 2. tom. in 3. partem
sup. 19. sect. 6. nunquam habuit assensum aliquem falsam
& ad actum sui nō requiritur assensus ille absolutus circa
futuritionem.*

Alj dicunt sufficere assensum conditionatum,
scilicet saluabor si per me non steterit, Deus e. dabit mihi
vires & potestatem, quem assensum habent ex fide. Ita Suarez
in presenti sup. j. sect. 7. num. 2. e. sup. vbi affert Qua-
dam e. legam. hac etiam sentia dignitas, qd iudicium d.
illa potestatem antecedenti manet etiam in eo qui habet
reuelationem sua reprobationis, adhuc e. iudicaret possibile e. e.
quam salutem p. antecedenti, & tñ illa nō potest operari; qd
videt nō e. possibile p. consequenti.

Media ergo via incedere possumus dicendo requiri
quidem ultra assensum de p. antecedenti assensum etiam
p. antecedentem circa probabilitatem eventus, n. quo dicam: ego
saluabor, sed solum quo dicam: probabile e. me saluandum
ex nō apparet repugnantia antecedens vel consequens circa
meam salutem. sic e. B. Virgo in praedicto casu d. t. t.
bat iudicabat in actu signato de probabilitate illius rei
quam intendebat & sperabat, in quo sensu videntur verba
illa existimantes, eum e. in comitatu, hoc e. probabile
e. iudicabant circumstantiis praesentibus qd e. in comitatu,
in quo quidem iudicio nō errabat, qd reuera erat probabile.

Adueste

Adverte tñ iuxta supradicta ad actum spei n̄ requiri oīd qđ .140.
iudicamus ab omne n̄ apparere repugnantiam etiam consequen-
tem, nam si in eodem iudicanti pro posteriori nōd foret reue-
latio reprobatiois, iam appareret in eodem iudicanti repugnantia
consequens ad salutem, & tñ pro illo iudicanti notūisq; sperare.
sufficit ergo qđ iudicans pro illo priori attentus qđ oīd qđ
pro eo signo apparent ei proponitur n̄ apparere, talem repug-
nantiam seu probabilem ee salutem quantum e ex vi illorum
motiuorum, hoc e. iudicium sufficit vt voluntas attendendo
ad ea motiua qđ qđ sola se pro eo signo attendere, potit ab-
solute sperare, licet attendendo ad alia qđ potit pro signo poste-
riori progoni n̄ potit sperare. qđ si volueris sufflere, ali-
quantulum iudicium circa possibilitatem ante eandem sine
illo, 2do iudicio circa possibilitatem consequentem, dum modo
tñ n̄ sit pro eo signo priori iudicium contrarium de impossibilitate
consequenti, n̄ malum contentam de hoc, ille tñ erit per accidens
p̄ inaduertentiam, nam per se loquendo illi qđ vtramq; possibi-
litatem examinat in obiecto et exercet voluntatem ad sperandum.

Et hoc sufficit de Virtute Spei.

